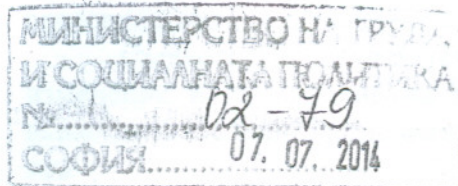

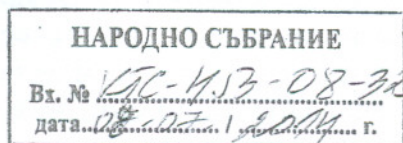
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008
1051 СОФИЯ, УЛ "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

ДО

Г-ЖА КОРНЕЛИЯ НИНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
42-РО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На № КТС-453-08-32 от 09.06.2014 г.

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда, № 454-01-58, внесен от Магдалена Ташева и група народни представители на 06.06.2014 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИНОВА,

По повод изпратения от Комисията по труда и социалната политика проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда, № 454-01-58, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на образованието и науката и Министерство на финансите изразяват следното становище:

Със законопроекта се предлага при прекратяване на трудовото правоотношение поради пенсиониране на работник или служител, който заема педагогическа длъжност в системата на образованието, същият да има право на обезщетение от работодателя в размер на brutното му трудово възнаграждение за толкова месеца, колкото години педагогически стаж е придобил, като това обезщетение да може да се изплаща само веднъж. Предлага се промяната да влезе в сила от 01.01.2015 г.

Министерство на труда и социалната политика счита, че не е допустимо Кодексът на труда, като общ закон, да урежда особен статут на едни или други категории работещи, в случая право на обезщетение при пенсиониране, което да се определя в зависимост от притежавания педагогически стаж към датата на пенсиониране. Правото на такова обезщетение би могло да бъде предмет на специален закон.

По същество законопроектът също не може да бъде подкрепен. В предложението се съдържат понятия, които са неясни. Не е ясно за кои точно работници и служители се отнася изискването „който заема педагогическа длъжност в системата на образованието“, както и „педагогически стаж“. Предложението е за обезщетение в размер на brutното трудово възнаграждение за месеците придобит педагогически стаж, без ограничение на неговия размер, което считаме за необосновано и неприемливо. Условие за изплащане на обезщетението е „прекратяване на трудовото правоотношение поради пенсиониране“. Такова основание за прекратяване на трудовото правоотношение не е регламентирано в Кодекса на труда. Правото на работодателя да прекратява трудовото правоотношение на работника или служителя при придобиване право на пенсия за осигурителен стаж беше отменено с изменението на чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда, обн., ДВ, бр. 101 от 2010 г.

Следва да се има предвид също така, че в разпоредбата на чл. 228, ал. 2 от Кодекса на труда е предвидена възможност с колективен трудов договор да се уговаря

по-голям размер на обезщетението по чл. 222, ал. 3 (дължимо от работодателя при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от основанията за прекратяване).

Министерство на образованието и науката също не подкрепя законопроекта. В становището се сочат следните съображения:

Съществува несъответствие между наименованието на законопроекта – „за изменение и допълнение на Кодекса на труда“ и съдържанието на същия, което включва единствено допълнение на разпоредбата на чл. 222, респ. създаване на ал. 4 в нея.

Същевременно е налице и вътрешно противоречие между текстовете в представения законопроект, респ. § 1 се отнася до допълнение на чл. 222 от КТ, а § 2 – до влизане в сила на разпоредбата на чл. 244, ал. 1, което прави неясно самото съдържание на законопроекта (чл. 222 от КТ урежда правото на обезщетение на работника от работодателя, а чл. 244 регламентира правомощия на Министерския съвет за определяне на минималната работна заплата, както и за допълнителните трудови възнаграждения и обезщетенията по трудовото правоотношение, които не са определени с кодекса).

По същество законопроектът касае допълнение на действащата разпоредба на чл. 222 от КТ посредством създаване в нея на ал. 4. С § 1 от законопроекта се регламентира изплащането от работодателя на нов вид обезщетение при прекратяване на трудовото правоотношение поради пенсиониране само на работник или служител, който заема педагогическа длъжност в системата на образованието, като се определя и неговият размер – брутно му възнаграждение за толкова месеца, колкото години педагогически стаж е придобил.

Формулировката на текста е непрецизна и е с неясен смисъл, не е съобразена с установената терминология в КТ – предлага се въвеждане на обезщетение «поради пенсиониране», а в същия Кодекс основанията за прекратяване на трудовите правоотношения са изчерпателно установени.

Употребените в текста на § 1 понятия също така не са еднозначни и не са в съответствие с установената терминология в действащата законова и подзаконова уредба – Закона за народната просвета (ЗНП) и актовете по прилагането му. Например, в текста е употребено понятието «системата на образованието», което е с неясно съдържание (за основно или средно образование или за общо или професионално образование става въпрос, не е ясно). Освен това използваното понятие е различно от законоустановеното понятие за «системата на народната просвета» съгласно чл. 1- чл. 3 от ЗНП. Неясен е смисълът на предложената ал. 4 на чл. 222 от КТ и във връзка с употребеното понятие «педагогическа длъжност». В подзаконовите нормативни актове, действащи в системата на народната просвета понятието «педагогически длъжности» е използвано в чл. 10 от Наредба № 5 от 1996 г. на министъра на образованието и науката за условията за повишаване квалификацията на педагогическите кадри в системата на народната просвета и реда за придобиване на професионално квалификационни степени заедно с понятието «учителски длъжности». По силата на § 1 от Допълнителните разпоредби на тази Наредба според смисъла ѝ (възможност за повишаване на квалификацията и придобиване на професионално-квалификационни степени) в приложното поле на наредбата попадат много широк кръг педагогически кадри (специалисти). От друга страна, в ЗНП (чл. 20, ал. 3, т. 2, чл. 37, чл. 40) изрично са посочени длъжностите «учител» и «директор», в чл. 124, ал. 1 и 2 от Правилника на прилагане на ЗНП са изброени учителските и възпитателски длъжности, а такива длъжности са предвидени и в Инstrukция № 2 на министъра на образованието и науката от 1994 г. за изискванията за заемане на длъжността «учител» или «възпитател» съобразно Становище до Комисията по труда и социалната политика, 42-ро Народно събрание

придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност. В чл. 2 от Наредба № 3 на министъра на образованието и науката от 2008 г. за нормите за преподавателска работа и числеността на персонала в системата на народната просвета е въведено разграничението на персонала на педагогически и непедagogически, определен е смисълът на това разграничение, и са използвани също така понятията «учителска длъжност», «учителски и възпитателски длъжности», «педагогически кадри» и «педагогически специалисти».

Освен това в § 1 от предложения законопроект е използвано понятието «педагогически стаж», което е установено в действащата подзаконова нормативна уредба (в § 5 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 5 от 1996 г. за условията за повишаване квалификацията на педагогическите кадри в системата на народната просвета и реда за придобиване на професионално квалификационни степени) и има значение с оглед придобиването на професионално-квалификационни степени от педагогическите кадри. Иначе законоустановеното понятие, регламентирано в чл. 37, ал. 2 от ЗНП, чл. 124а., ал. 8 от Правилника за прилагане на ЗНП и § 5 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС № 254 от 2009 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет, чл. 19, ал. 1, 2 и 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж и в § 5 от Преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социално осигуряване, е понятието «учителски стаж».

Във връзка с предложеното в законопроекта обезщетение по чл. 222 от КТ, респ. новата ал. 4, се излагат и конкретни възражения:

1. Средният размер на учителския стаж на работещите в системата на народната просвета педагогически специалисти, необходим за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, обикновено съвпада с общия им трудов стаж и е около 38 години. Съгласно направеното предложение за изплащане на обезщетение на пенсиониращите се учители за толкова месеци, колкото са годините на „педагогическия им стаж“, средният размер на обезщетението ще се равнява на около 38 брутни работни заплати. При размер на средната брутна работна заплата на педагогическия персонал около 760 лв., необходимите средства за изплащане на обезщетението при пенсиониране за 1 човек ще бъдат около 29 000 лв.

В системата на народната просвета работят над 89 000 педагогически специалисти, като средната им възраст е 48 години. През следващите 5 години приблизителният брой на педагогическите специалисти, които ще придобият право на пенсия и необходимите за това допълнителни средства за обезщетение са както следва:

2015 г. 1600 човека – 39 000 000 лв.;

2016 г. 1200 човека – 29 200 000 лв.;

2017 г. 2400 човека – 58 400 000 лв.;

2018 г. 2800 човека – 68 100 000 лв.;

2019 г. 3300 човека – 80 300 000 лв., като размерът на средствата нараства с всяка следваща година, както поради увеличение на броя на пенсиониращите се, така и поради увеличението на трудовите възнаграждения на работещите.

Изплащането на такива големи суми за обезщетения ще доведе до невъзможност за провеждането от Министерството на образованието и науката на политики, свързани с целодневната организация на учебния ден, задължителната предучилищна подготовка на децата, подпомагане на храненето на децата и учениците, осигуряване на стипендии, безплатни учебници и т.н., за осигуряване на дейностите за образованието и обучението на децата и учениците.

2. Мотивът за това предложение, че с увеличението на обезщетението за пенсиониране учителската професия ще стане по-привлекателна е необоснован, защото нищо не гарантира, че младите хора ще започнат работа и ще работят като учители само заради възможността след 40 години да получат тези пари под формата

на обезщетение.

3. Не съществува никаква връзка между предвиденото със законопроекта увеличение на размера на обезщетението при прекратяване на трудовото правоотношение поради „пенсиониране” и качеството на полагания труд, респ. постиганите на тази основа образователни резултати.

В становището си Министерство на финансите също не подкрепя законопроекта, тъй като не счита, че изложеното от вносителите съдържание покрива изискванията на чл. 28, ал. 2 от Закона за нормативните актове и чл. 72, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание за задължително съдържание на мотивите. Липсва оценка за очакваните финансови последици за консолидираната фискална програма от прилагането на законопроекта, както и информация за очаквания брой на правоимащите лица. Независимо от това, по оценки на министерството, предложените промени водят до значителни допълнителни годишни разходи за бюджетите на държавните и общински училища и детски градини в размер на около 30 млн. лв.

Липсват и икономически обосновани мотиви за въвеждането на допълнителни привилегии за тази категория лица и обосновка за необходимостта от изплащането на такова максимално по своя размер обезщетение за целия педагогически стаж, а не само за определен брой брутни трудови възнаграждения, каквато е сега действащата законова практика. Освен това, следва да се има предвид, че през последните години се въведоха множество нови механизми за стимулиране на тази категория лица, в т. ч. от 1 януари 2014 г. бяха одобрени допълнителни мерки за повишаване на пенсиите и добавките, изплащани от Учителския пенсионен фонд. В тази връзка, по мнението на Министерството на финансите, усилията в тази област следва да се насочат към усъвършенстването на механизмите за подобряване на качеството на образованието, а не към въвеждането на нови привилегии при придобиване право на пенсия.

Освен това подобна мярка би провокирала искания и от други професионални категории лица за разширяване на правата им при придобиване право на пенсия.

С оглед гореизложеното, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на образованието и науката и Министерство на финансите не подкрепят проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда, № 454-01-58.

С уважение,

ХАСАН АДЕМОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ЛТ/ДТПООУТ